

КОНФЛІКТИ

Очікувані результати діяльності учнів:

- *Знання і розуміння:* знає зміст понять: *конфлікти, толерантність; переговори, медіація, консенсус, компроміс;* знає та критично оцінює причини зародження конфліктів, аналізує шляхи подолання конфліктних ситуацій;
- *Вміння і навички:* аналізує причини конфліктів та способи виходу з конфліктних ситуацій; формує навички ефективної комунікації та ненасильницького розв'язання соціальних конфліктів; вчиться вести переговори, досягати компромісу та консенсусу засобами діалогу через критичне дослідження ситуації конфлікту; проявляє медіаторські вміння, пропонує шляхи розв'язання конфліктів.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ УРОКУ

Повідомлення теми та цілей уроку.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗНАНЬ УЧНІВ

Виступ учнів

Учні презентують свої міні-твори «Суспільство без стереотипів».

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Учитель. Ми живемо у світі, де часто сонячне світло порозуміння заслоняють хмари образ, дме холодний вітер підозр, спалахують блискавки конфліктів. Як утримати прекрасну погоду в нашій душі, жити в мирі і радості? Як не «змокнути» під дощем нерозуміння і як допомогти в цьому іншим?

Однією з найбільш актуальних проблем сучасного суспільства є проблема конструктивної співпраці та взаємодії. У зв'язку з цим проблема соціальних конфліктів стала предметом

вивчення багатьох наук, таких як філософія, соціологія, політологія, педагогіка, психологія і т. д.

Перегляд мультфільму

Перегляд та обговорення психологічного мультфільму «Пташки» (https://www.youtube.com/watch?v=NSyeEHkRS_w).

Метод «Мозковий штурм»

1. Що ви розумієте під поняттям «конфлікт»?
2. Чи можна дати однозначне визначення поняттю «конфлікт»?
3. Які є види конфліктів?
4. Як можуть бути розподілені ролі в конфлікті? (*Підбурювач, свідок, пособник, посередник*)

Висновок. Конфлікт — це зіткнення окремих людей чи соціальних груп, що виражають різні, часом протилежні цілі, інтереси і погляди.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Метод «Асоціативний куш»

- Які слова асоціюються зі словом «конфлікт»?

Вправа «На містку»

Учитель. Уявіть, що ця лінія — навісний місток через глибоку ущелину. Його розгойдує вітер, а внизу вирує гірський потік. Цей місток такий вузький, що на ньому не можуть розминутися двоє людей. Але одного разу, коли впав густий туман, на ньому зустрілися двоє перехожих... Запропонуйте охочим стати посередині лінії і показати, як можна пройти по містку, щоб не впасти у прірву.

Метод «Відкритий мікрофон»

1. Хто був лідером у цій ситуації?

2. Учасники домагалися досягти лише своєї мети чи допомагали партнеру?

3. Які дії можуть спричинити суперечку?

Самостійна робота учнів у групах.

Учні утворюють три групи.

· Проаналізувати ситуацію й дати відповіді на запитання.

Ситуація 1. на дворі жилого мікрорайону був збудований баскетбольний майданчик, який влітку можна було використовувати для гри в теніс та волейбол, а взимку — для гри в хокей. Коли обладнання стало непридатним, хлопці використовували майданчик для гри у футбол. Але одного разу баскетбол знову став дуже популярним, і половина хлопців двору, зібравши гроші, відновила баскетбольні щити. Саме тоді виник конфлікт: двір поділився на «футболістів» і «баскетболістів» — два ворожих табори.

Запитання

1. Які варіанти рішень ви могли б запропонувати, щоб примирити ворожнечу хлопців?

2. До якого варіанту, на ваш погляд, пристали б обидві сторони?

Ситуація 2. Брати Мишко і Петрик посварилися через книжку. Мишко хотів її читати тоді, коли й Петрик.

Запитання

· Як можна братам уникнути сварки?

Ситуація 3. Прийшов Кирило Кожум'яка до Змія, а той йому й каже:

— А що, Кирило? Прийшов битися чи миритися?

— Де вже миритися? Битися з тобою, з іродом проклятим.

От і почали вони битися — аж земля гуде.

Запитання

1. Чому Кирило погодився битися зі Змієм?
2. Як можна було уникнути сварки?

Тестування з визначення поведінки в конфліктній ситуації

· Як ви зазвичай поведетеся в конфліктній ситуації чи під час сварки? Прочитайте варіанти і визначте, чи притаманна вам та або інша поведінка. Проставте бали: часто — 3, в деяких випадках — 2, рідко — 1.

1. Погрожую і б'юся.
2. Прагну сприйняти точку зору супротивника, зважаю на неї, як і на свою власну.
3. Шукаю компроміси.
4. Припускаю, що не маю рації, навіть якщо не можу повірити в це остаточно.
5. Уникаю супротивника.
6. Бажаю за будь-яку ціну досягти своєї цілі.
7. Намагаюся з'ясувати, з чим я згоден, а з чим — категорично не згоден.
8. йду на компроміс.
9. Капітулюю.
10. Змінюю тему.
11. Скаржуся, поки не доб'юся свого.
12. намагаюся знайти причину конфлікту, зрозуміти, з чого все почалося.

13. Трішки поступаюся і підштовхую тим самим до поступок іншу сторону.

14. Пропоную мир.

15. Намагаюся все обернути на жарт.

Опрацювання результатів

Перед вами декілька колонок, кожна з них відображає свій стиль розв'язання конфліктів.

Впишіть набрані бали у клітинки, де проставлений порядковий номер питання та підрахуйте бали по колонках. Колонка з найвищим балом і визначає ваш стиль вирішення конфлікту.

А	Б	В	Г	Д
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15

- Колонка «А» відповідає «жорстокому» типу розв'язання конфліктів. Ви до останнього наполягаєте на своєму, захищаючи свою позицію, у якій, на вашу думку, немає і не може бути вад і помилок. Тип людини, яка завжди хоче мати рацію.
- Колонка «Б» — стиль «примирення». Ви дотримуєтеся позиції, що завжди можна домовитися, «дві голови краще, ніж одна». Під час суперечки ви намагаєтеся запропонувати альтернативу, шукаєте рішення, які задовольняють обидві сторони.
- Колонка «В» — «компромісний», відразу згодні на компроміс.
- Колонка «Г» — «м'який» стиль. Свого супротивника ви вражаєте добротою, з готовністю стаєте на точку зору супротивника, відмовляючись від своєї.
- Колонка «Д» — «уникання», ваше кредо — «вчасно піти». Ви прагнете не загострювати ситуацію, не доводите конфлікт до відкритого зіткнення.

Висновок. Тестування допоможе вам правильно поводитися в конфліктних ситуаціях.

Метод «Шкала думок»

- Подумайте і запишіть одне слово — прикметник, який, на вашу думку, характеризує конфліктну особу.

У кожного учня аркуш білого паперу. Підписувати аркуш не потрібно. Аркуші з написаними словами прикріпити до дошки так, щоб усі учні могли бачити результат.

Учитель (розкриває три шляхи виходу з конфліктної ситуації):

- *Конструктивний* (гумор, поступки, компроміс, співробітництво, усвідомлення позиції сторін).
- *Деструктивний* (погроза, насильство, брутальність, приниження, перехід на особистості, розрив відносин).
- *Ігнорування* (уникнення розв'язання проблеми).

Робота в групах

- Співвіднести запропонований перелік девізів з відповідним стилем поведінки під час конфлікту.

Девізи:

- «Ніхто не виграє в конфлікті, тому я бажаю уникати його». (*Уникнення*)
- «Щоб я переміг, ти повинен програти». (*Конкуренція*)
- «Щоб ти виграв, я повинен програти». (*Пристосування*)
- «Щоб кожен з нас щось виграв, кожен з нас має щось програти». (*Компроміс*)
- «Щоб виграв я, ти повинен теж виграти». (*Співробітництво*)

Учитель. Конфлікт — це і руйнування, і творення водночас, оскільки суперечності, що лежать в його основі, мають бути усунуті, а замість них мають бути створені нові відносини. Замість того, щоб боятися і прагнути уникнути конфлікту, слід сміливо опановувати його суть, управляти його творчою силою.

Метод «Шкала думок»

- Розробіть правила поведінки під час конфлікту.

Учні розробляють «Кодекс поведінки», записують на ватман і вивішують, відбувається загальне обговорення.

Шість правил, дотримання яких дозволяє подібатися людям (за Дейлом Карнегі)

1. Щиро цікавтесь іншими людьми.
2. Посміхайтесь.
3. Пам'ятайте, що ім'я людини — це найбільш солодкий і важливий для неї звук будь-якою мовою.
4. Будьте гарним слухачем. Заохочуйте інших говорити про самих себе.
5. Говоріть про те, що цікавить вашого співрозмовника.
6. Навіюйте вашому співрозмовнику думку про його значущість і робіть це щиро.

V. ПІДСУМКИ УРОКУ

Практична робота

- З'ясувати причини конфліктів у наведених ситуаціях, обравши відповідний варіант з числа наведених у дужках.

(Відмінність інтересів; відмінність цінностей, відмінність у сприйнятті будь-чого або будь-кого; суперечність потреб; недолік ресурсів, дискримінація)

1. Сім'я має один телевізор. Увечері через нього виникають суперечки: дружина хоче дивитись серіал, а чоловік спортивні передачі.
2. Суперечка між вірянами та атеїстами щодо факту існування Бога.
3. Учні вирішили, що під час дискотеки музичним супроводом буде реп. Класний керівник категорично проти, оскільки реп їй не подобається.
4. Світові війни.
5. Сім'я виграла в лотерею гроші і сперечається, що купити. Син хоче мопед, батько — машину, мати — нові меблі.
6. До класу прийшов темношкірий новачок. З ним ніхто не хоче сидіти за однією партою, а парт не вистачає.

Запитання

- Чи змінилася ваша думка про конфлікт?

Учитель. Психологи пропонують безліч варіантів виходу зі стресу або розслаблення. Один з них — дивитися на свічку і розслабитися.

І наостанок хочеться вам сказати: використання конструктивних шляхів у розв'язанні конфлікту допоможе вам зберегти друзів і не знайти ворогів.

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Підібрати у ЗМІ приклади стереотипного мислення і прокоментувати їх.